

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové, v právní věci žalobce: **M. J.**, zast. JUDr. Radkem Coufalem, advokátem, se sídlem Lidická 693/5, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 1191/40a, Olomouc, za účasti osob zúčastněných na řízení: I) K. H., a II) PhDr. Z. H., oba zast. Mgr. Martinem Peškem, LL.M., advokátem, se sídlem Janošíkova 736/2, Šumperk, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2023, č. j. KUOK 124595/2022, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 20. 8. 2024, č. j. 65 A 24/2023-57,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoby zúčastněné na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Hanušovice (dále též „stavební úřad“) ze dne 19. 8. 2022, č. j. MUHa 7351/2022, sp. zn. Výst./535/2021/ŠM, jímž na žádost osob zúčastněných na řízení povolil stavbu „*Rekreační chata na parc. č. XA k. ú. K. p. K. S. – novostavba, stavba pro rodinnou rekreaci, Staré Město, K.*“.

[2] Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl nadepsaným rozsudkem. Předeslal, že žalobci nepřísluší žalobní námitky, jejichž prostřednictvím by se dovolával ochrany práv třetích osob, popř. respektování veřejného

zájmu, aniž by tento aspekt jakkoliv přímo souvisel s ochranou jeho vlastnického práva. Věcná legitimace žalobce je omezena na ty námitky, které se týkají umožnění účinné ochrany jeho vlastnického práva.

[3] K námitce, kterou žalobce poukázal na již realizované zásahy stavebníků do přírody přípravnými pracemi, krajský soud uvedl, že stejně jako v předchozím rozsudku ze dne 22. 11. 2022, č. j. 60 A 20/2021 – 81, jímž zamítl žalobu stejného žalobce proti rozhodnutí žalovaného o umístění předmětné stavby (kasační stížnost proti tomuto rozsudku byla zamítnuta rozsudkem NSS ze dne 19. 7. 2024, č.j. 7 As 97/2023 – 100), žalobce i tentokrát těmito námitkami pominul rozsah své žalobní legitimace, neboť spojil negativní vliv stavby primárně se zásahem do přírody, konkrétně zásahem do stanoviště zvláště chráněného druhu zdrojovky, které se nachází na jeho pozemku parc. č. XB, k. ú. K. p. K. S.. V tomto ohledu žalobce opět nehájil vlastní veřejná subjektivní práva, nýbrž veřejný zájem, což mu s ohledem na jeho postavení ve stavebním řízení nepřisluší. Navíc žalobce, stejně jako již v předchozí žalobě, spojoval tvrzený negativní zásah do přírody opětovně s činností, kterou měli stavebníci provádět již před vydáním územního rozhodnutí, tedy nikoliv s takovou činností, k níž by byli oprávněni na základě a v souladu se stavebním povolením. Předmětem aktuálního řízení je ovšem jen zákonnost vydaného stavebního povolení, nikoli jakékoliv činnosti stavebníků. Tvrzení žalobce tak v tomto směru rovněž postrádají souvislost se zákonností stavebního povolení. Důkazy navržené žalobcem v žalobě k prokázání zásahů do přírody přípravnými pracemi soud neprovedl s ohledem na to, že jimi měla být prokazována důvodnost námitek, jež žalobci nepřisluší uplatňovat. Soud by tak z těchto důkazů nemohl zjistit žádné skutečnosti relevantní pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí.

[4] K žalobcem namítané nepřezkoumatelnosti rozhodnutí stavebního úřadu pro absenci zdůvodnění nevyslechnutí Mgr. H. a RNDr. M., Ph.D., kteří měli osvědčit míru zásahu do prameniště s přilehlým mokřadem, krajský soud uvedl, že žalovaný se s důkazními návrhy nevypořádal explicitně, avšak nejedná se o pochybení, které by zakládalo jeho nepřezkoumatelnost, neboť je z jeho obsahu zřejmé, že žalovaný tyto návrhy vypořádal implicitně (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 2. 2015, č. j. 6 As 153/2014-108), a to právě tím, že veškeré námitky žalobce, jež se týkaly zásahu stavebníků do životního prostředí, mokřadů a chráněných druhů rostlin označil za námitky spadající ve smyslu § 114 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), do územního řízení (a taktéž v tomto řízení vypořádané) a současně o námitky přesahující rámec § 114 odst. 1 téhož zákona. Provádění výsledku osob, jež měly dle návrhu žalobce pouze osvětlit intenzitu zásahů stavebníků do životního prostředí a odborně informovat o aktuálním stavu předmětné lokality, aniž by byly tyto skutečnosti přímo spjaty s tvrzením o přímém dotčení věcných práv žalobce, by bylo zcela zbytečné. Ze stejného důvodu pak není procesní vadou s vlivem na zákonnost ani to, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí výslovně nevyjádřil ke sdělení České inspekce životního prostředí (dále též „ČIŽP“) ze dne 9. 9. 2022, které žalobce doložil v průběhu odvolacího řízení. Také námitka vady biologického průzkumu spadá výhradně do řízení o umístění stavby, nikoli do řízení, v němž se projednává vlastní realizace záměru.

[5] K žalobní námitce týkající se souhlasu k dočasnému odnětí části pozemku parc. č. XC, k. ú. K. p. K. S. ze zemědělského půdního fondu (dále též „ZPF“) krajský soud

pokračování

ve shodě s žalovaným konstatoval, že spadá výhradně do řízení o umístění stavby, v němž ostatně byla podrobně řešena, nikoli do řízení stavebního, v němž se projednává vlastní realizace záměru, a nadto se tato námitka nedotýká práv žalobce. Žalobcem tvrzeným nesouladem jednání stavebníků s podmínkou číslo 3) Souhlasu s dočasným odnětím pozemku ZPF (zajistit na vlastní náklady provedení skrývky kulturní vrstvy) krajský soud uvedl, že případné porušení zákona o ochraně ZPF není předmětem stavebního řízení, a tudíž jej nebyl stavební úřad oprávněn řešit.

[6] S námitkami žalobce rozporujícími umístění příjezdové komunikace v rozporu s územním rozhodnutím se žalovaný řádně vypořádal. Ohledně návrhu žalobce na přerušení řízení z důvodu řízení vedeného u Okresního soudu v Šumperku sp. zn. 9 C 199/2021 krajský soud přisvědčil žalovanému, že výsledek tohoto soudního řízení se nemůže jakkoli na výsledku předmětného stavebního řízení projevit, neboť vydání žalobou napadeného rozhodnutí (ani jemu předcházejícího stavebního povolení) nezávisí na vyřešení otázky, jež je předmětem řízení vedeného OS v Šumperku pod sp. zn. 9 C 199/2021.

[7] K tvrzení uplatněnému žalobcem při jednání krajského soudu, že u Okresního soudu v Šumperku je od 4. 4. 2023 zahájeno pod sp. zn. 7 C 74/2023 řízení o určení hranic pozemků, krajský soud uvedl, že toto řízení nemohlo být důvodem přerušení předmětného stavebního řízení, neboť bylo zahájeno až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí.

II. Obsah kasační stížnosti a další podání stran

[8] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) **kasační stížnost**. Vytknul krajskému soudu přehlédnutí první části žalobního bodu č. 6, ve kterém stěžovatel tvrdil a prokázal zásah do své právní sféry, resp. vlastnického práva. V důsledku tohoto opomenutí tak krajský soud u většiny žalobních bodů s ohledem na chybějící žalobní legitimaci dovodil jejich nedůvodnost. S ohledem na žalobní důvod č. 6 je však patrné, že žalobce zásah do svého veřejného subjektivního práva tvrdil. Vylicením dopadu realizace stavebního záměru na životní prostředí se stěžovatel pouze pokusil upozornit na širší rozměr nastalé situace, který zahrnuje nejen dotčení jeho vlastnického práva, ale též životního prostředí v dané lokalitě. Došlo ke snížení hodnoty dotčeného majetku, což představuje porušení ústavně zaručeného práva vlastnit majetek upraveného v čl. 11 Listiny základních práva a svobod. Skutečnost, že stavebními úpravami je zasahováno do vlastnického práva stěžovatele a dochází ke škodám na jeho pozemcích, stěžovatel v žalobě i při samotném jednání soudu tvrdil a prokázal. V případě žalobního bodu č. 1 a 2 tak jsou splněny podmínky aktivní legitimace stěžovatele.

[9] Závěr soudu o zbytečnosti provádění výslechu osob, jež měly dle návrhu stěžovatele osvětlit intenzitu zásahů stavebníků do životního prostředí a odborně informovat o aktuálním stavu předmětné lokality, se stěžovateli s ohledem na dovozený zásah do jeho vlastnického práva zdá obsoletní. Byly by totiž přímo spjaty s tvrzením stěžovatele o přímém dotčení jeho věcných práv, kdy stěžovatel je vlastníkem pozemků, na nichž se vyskytují chráněné druhy a zásahy do těchto pozemků dochází ke škodě na těchto pozemcích a na chráněných druzích, a tedy i ke vzniku újmy na straně stěžovatele.

Vyslechnutí svědků by mohlo prokázat zásah do vlastnického práva stěžovatele, a tudíž i důvodnost námitek vznesených stěžovatelem. Tento logický řetězec lze dovodit i ohledně důkazu ve formě sdělení ČIŽP ze dne 9. 9. 2022, který rovněž potvrzuje zásah do vlastnického práva stěžovatele. S ohledem na výše uvedené má stěžovatel za prokázanou svou aktivní legitimaci také na základě biologického průzkumu. Podotknul, že stavebníkem původně předložený biologický průzkum nesplňoval zákonné požadavky, které následně řešila ČIŽP.

[10] V bodu 23 napadeného rozsudku krajský soud nereagoval na žalobní tvrzení stěžovatele, v němž odkazoval na sdělení ČIŽP ze dne 9. 9. 2022 a vytýkal žalovanému, že si od ČIŽP nevyžádal informace o průběhu a zjištěních v daných řízeních. ČIŽP přitom vydala dne 14. 3. 2023 rozhodnutí č. j. ČIŽP/49/2023/2393, které se týká rovněž pozemků dotčených stavbou a realizace a podmínek stavebního záměru osob zúčastněných na řízení, v němž konstatovala, že stavebníci postupovali při realizaci stavebního záměru v rozporu s právními předpisy a protiprávně zasáhli do chráněných druhů na pozemcích mj. ve vlastnictví žalobce. Toto rozhodnutí následně bylo potvrzeno rozhodnutím Ministerstva životního prostředí. Stavebníci tak svou činností zasáhli do věcných práv stěžovatele, když poškodili pozemky stěžovatele, zejm. pozemek p. č. XB v k.ú. K. p. K. S. a snížili jejich hodnotu.

[11] Krajský soud rezignoval na jiné odůvodnění než na nedostatek aktivní legitimace stěžovatele k uplatnění předmětných námitek. Je logické, že argumentace stěžovatele v žalobě je stejná nebo obdobná jako ve správním řízení, jelikož stavební úřady se s jeho argumenty řádně nevypořádaly, povětšinou se jimi odmítly zabývat. Tento způsob vypořádání argumentace stěžovatele je přenesen i do rozhodnutí o podané žalobě. I když tak stěžovatel v žalobě uvedl důvody, pro které je aktivně legitimován, krajský soud se jimi nezabýval s odkazem na údajně chybějící aktivní legitimaci stěžovatele, a samotné argumenty upozorňující na nesprávnosti vydaného stavebního povolení tak zůstaly krajským soudem fakticky nadále nevypořádány za situace, kdy je zřejmé, že stavebníci již svojí „přípravnou“ činností k realizaci stavby zasahují do pozemků stěžovatele a způsobili na nich škodu. Z rozhodnutí ČIŽP i z probíhajícího řízení o náhradě škody a určení hranic pozemků je pak zřejmé, že rozhodnutí o umístění stavby a následné stavební povolení byly vydány přes námitky žalobce v rozporu s místní situací, která fakticky provedení stavby neumožňuje, aniž by došlo k zásahům do věcných práv stěžovatele.

[12] Žalovaný opomenul, že stavební povolení bylo stavebním úřadem vydáno na základě mylné domněnky, že příjezdová komunikace může být stavebníky vedena přes pozemky parc. č. XC, XD a 1372/5 v k. ú. K. p. K. S., které byly k jejímu vedení stavebním úřadem určeny. Tato stavebníky vybudovaná komunikace se však v současnosti nachází na pozemku parc. č. XE v k. ú. K. p. K. S.. Ani stavebníci nerozporují skutečnost, že tuto cestu vybudovali v rozporu s podmínkami stavebního povolení, čímž neoprávněně zasáhli do vlastnického práva stěžovatele. Rozhodnutí žalovaného bylo vydáno mj. na základě podkladového materiálu vycházejícího z nesprávných informací a jeho obsah je v rozporu se skutečným stavem. Rozhodnutí žalovaného tak je v rozporu s tím, co je založeno ve spise. S krajským soudem stěžovatel nesouhlasí, jelikož žalovaným nebylo zohledněno, že stavební povolení bylo vydáno na základě nesprávného zjištění místních poměrů v místě stavby. Krajský soud nevycházel ze skutkového a právního stavu, který

pokračování

byl osvědčen a prokázán v době rozhodování žalovaného.

[13] Krajský soud se snažil vyvrátit důvodnost přerušení stavebního řízení do skončení řízení vedeného pod sp. zn. 9 Nc 301/2021 u Okresního soudu v Šumperku. I když v tomto soudním řízení jde o uložení povinnosti stavebníkům, nelze přehlížet, že se v něm bude posuzovat porušení vlastnického práva stěžovatele. Proto je rozhodné konečné rozhodnutí, ve kterém bude případně vyslovena povinnost k náhradě škody. Jelikož se jedná o pozemek stěžovatele, bude tím nad rámec výše uvedené argumentace prokázána jeho aktivní legitimace k podání žalobních námitek. Další řízení vedené u Okresního soudu v Šumperku pod sp. zn. 7 C 73/2023 se týká určení hranic pozemku. Krajský soud však nezohlednil váhu možných výsledků tohoto řízení a spokojil se s nejistým a k dnešnímu dni stále přetrvávajícím a neurčitým skutkovým stavem.

[14] **Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti** uvedl, že krajský soud vycházel z ustálené judikatury, podle níž je v případě vlastníka nemovitosti sousedící s povoleným záměrem předurčen rozsah přípustných námitek mírou dotčení jeho vlastnického práva. Účastník řízení se nemůže v soudním řízení dostat z pozice osoby namítající zkrácení svých veřejných subjektivních práv ve správním řízení do pozice dohlázele zákonnosti postupu a rozhodnutí správních orgánů. Stěžovatel vlastní pozemky sousedící jednak s pozemkem, na němž je stavba umístěna a povolena, a v určitém úseku jeho pozemky sousedí s cestou, kterou je podle územního rozhodnutí zajištěn přístup k řešenému pozemku. Mohl tak být dotčen na svých právech, nicméně spojoval negativní vliv stavebního záměru primárně se zásahem do přírody a nikoli se zásahem do svých vlastnických práv. Krajský soud proto zcela správně konstatoval, že v tomto ohledu stěžovatel nehájil vlastní veřejná subjektivní práva, nýbrž veřejný zájem. Takové námitky stěžovateli s ohledem na jeho postavení nepřísluší. Je nutné trvat na tom, aby s ohledem na své postavení v řízení spojil hrozící zásah do životního prostředí s dopady do svého vlastního subjektivního veřejného práva, tedy s újmou, která mu hrozí v souvislosti s tvrzeným zničením zdrojovky (např. ekologické či stabilizační narušení jeho pozemku). To stěžovatel před správními orgány ani krajským soudem neučinil. Až v kasační stížnosti uvádí, že zásahem do zdrojovky dojde ke snížení hodnoty pozemku v jeho vlastnictví. Stěžovatel nicméně nijak blíže nevysvětlil, v čem přesně tkví ono snížení hodnoty pozemku. Tuto újmu měl stěžovatel blíže specifikovat, zdůvodnit a doložit. Územní rozhodnutí stavebníkovi výslovně zakazuje jakékoliv zásahy do mokřadu na pozemku p. č. XB v k. ú. K. p. K. S., kde roste zdrojovka.

[15] Stěžovatel dále namítá, že výslech svědků mohl prokázat zásah do jeho vlastnického práva a důvodnost uplatněných námitek. Tyto skutečnosti však stěžovatel uvádí poprvé až v kasační stížnosti. Rozhodnutí ČIŽP ze dne 14. 3. 2023, na které stěžovatel poukazuje, bylo vydáno až dva měsíce po vydání rozhodnutí žalovaného, a žalovaný jej tak nemohl zohlednit. Sdělením ČIŽP se již zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ve věci územního rozhodnutí.

[16] Přístup ke stavebnímu pozemku byl vyřešen v rámci územního řízení. Soudy konstatovaly, že stěžovatelem uvedená argumentace týkající se cesty v řízení o žalobě byla opožděná, neboť byla uplatněna až po uplynutí lhůty pro podání žaloby. S ohledem na § 114 odst. 2 stavebního zákona nelze přihlížet k námitkám, které mohly být uplatněny

stěžovatelem v rámci územního řízení. Ke stěžovatelem dovozované aktivní legitimaci s ohledem na soudní řízení u Okresního soudu v Šumperku žalovaný uvedl, že pokud se krajský soud nezabýval námitkami týkajícími se přístupové cesty, jelikož měly být uplatněny v územním řízení, nemusel zvažovat ani přihlédnutí k soudním řízením vedeným u Okresního soudu v Šumperku.

[17] **Osoby zúčastněné na řízení se ve vyjádření ke kasační stížnosti** ztotožnily se závěry krajského soudu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel v podstatě opakuje své již dříve uplatněné námitky, nepovažovaly za nutné se k věci znovu vyjadřovat.

III. Posouzení kasační stížnosti

[18] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[19] Kasační stížnost není důvodná.

[20] Podle § 114 odst. 2 stavebního zákona, ve znění účinném do 30. 6. 2024, *účastník řízení může uplatnit námitky proti projektové dokumentaci, způsobu provádění a užívání stavby nebo požadavkům dotčených orgánů, pokud je jimi přímo dotčeno jeho vlastnické právo nebo právo založené smlouvou provést stavbu nebo opatření nebo právo odpovídající věcnému břemenu k pozemku nebo stavbě. Osoba, která je účastníkem řízení podle zvláštního právního předpisu, může ve stavebním řízení uplatňovat námitky pouze v rozsahu, v jakém je projednávaným záměrem dotčen veřejný zájem, jehož ochranou se podle zvláštního právního předpisu zabývá. Účastník řízení ve svých námitkách uvede skutečnosti, které zakládají jeho postavení jako účastníka řízení, a důvody podání námitek; k námitkám, které překračují rozsah uvedený ve větě první a druhé, se nepřihlíží.*

[21] Podle odst. 2 téhož ustanovení *k námitkám účastníků řízení, které byly nebo mohly být uplatněny při územním řízení, při pořizování územně plánovací dokumentace nebo při vydání územního opatření o stavební uzávěře anebo územního opatření o asanaci území, se nepřihlíží.*

[22] K námitce stěžovatele, v níž krajskému soudu vytýká přehlédnutí první části žalobního bodu č. 6, ve kterém tvrdil a prokázal zásah do své právní sféry, resp. vlastnického práva, Nejvyšší správní soud uvádí, že v této části žaloby stěžovatel především uvedl, že v rámci odvolacích námitek široce popsal a doložil míru zásahů stavebníků do vlastnického práva k pozemkům, které jsou dotčeny jejich stavebním záměrem, jakož i probíhající stavební činností. Tyto námitky jsou v rámci odvolacího řízení vypořádány pouze obecnou formulací, aniž by bylo zřejmé, jakými úvahami se správní orgán při jejich vypořádání řídil, či jaká provedl vlastní či jiná šetření. Dále zmínil, že opakovaně prokázal a doložil, že pravomocně umístěný záměr neodpovídá podmínkám územního rozhodnutí a

pokračování

nelze jej ze stavebně technického hlediska realizovat, aniž by nedošlo k zásahům a poškození životního prostředí a k zásahům do vlastnického práva stěžovatele, přičemž prokázal, že k těmto zásahům s ohledem na nesprávný postup stavebního úřadu již dochází a došlo.

[23] Z výše uvedeného je zřejmé, že stěžovatel v této části žalobního bodu č. 6 namítal zásah do svých pozemků v důsledku stavební činnosti stavebníků a nedostatečné vypořádání této námitky žalovaným. S touto argumentací stěžovatele se krajský soud zabýval při vypořádání bodu 1 žaloby, v němž stěžovatel upozorňoval na zásahy stavebníků do životního prostředí. V bodu 13 napadeného rozsudku tak krajský soud konstatoval, že se žalovaný s odvolacími námitkami ohledně zásahu stavebníků do životního prostředí, mokřadů a chráněných druhů rostlin vypořádal nejprve v posledním odstavci na str. 5 svého rozhodnutí a dále na str. 10 a 11 odkazem na závěry kontrolních prohlídek o nezjištění porušení ZOPK a neprokázání škodlivého zásahu do biotopu zvláště chráněných druhů rostlin, obzvláště vyhubení zdrojovek, přičemž odkázal na vypořádání těchto námitek již v územním řízení a dodal že se jedná o námitky přesahující rámec § 114 odst. 1 stavebního zákona. V bodu 14 napadeného rozsudku krajský soud navázal, že stěžovatel spojil negativní vliv stavby primárně se zásahem do přírody, konkrétně do stanoviště zvláště chráněného druhu zdrojovky, které se nachází na jeho pozemku parc. č. XB v k.ú. K. p. K. S. a v tomto ohledu nehájl vlastní veřejná subjektivní práva, nýbrž veřejný zájem, což mu s ohledem na jeho postavení ve stavením řízení nepřísluší. Krajský soud rovněž dospěl k závěru, že stěžovatel nespojil hrozící zásah do životního prostředí s újmou, která hrozí v souvislosti s tvrzeným zničením jádrové populace daných rostlinných druhů právě jemu. Z uvedených závěrů krajského soudu je zřejmé, že neshledal důvodnou ani námitku žalobce, že žalovaný námitky stěžovatele vypořádal pouze obecnou formulací, aniž by bylo zřejmé, jakými úvahami se správní orgán při jejich vypořádání řídil, či jaká provedl vlastní či jiná šetření. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že byť se krajský soud vskutku výslovně nevyjádřil k této části bodu 6 žaloby, nemá to za následek stěžovatelem namítané opomenutí této argumentace stěžovatele, jelikož se s ní krajský soud vypořádal výše uvedeným způsobem.

[24] K argumentaci stěžovatele, že tvrdil a prokázal zásah do svého veřejného subjektivního práva a škodu na svých pozemcích, Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel tak učinil obecně a jak výstižně konstatoval krajský soud v bodu 14 kasační stížností napadeného rozsudku, spojil negativní vliv stavby primárně se zásahem do přírody, konkrétně zásahem do stanoviště zvláště chráněného druhu zdrojovky, které se nachází na jeho pozemku parc. č. XB v k. ú. K. p. K. S.. Nejvyšší správní soud v této souvislosti ve shodě s krajským soudem poukazuje na závěry uvedené v rozsudku zdejšího soudu ze dne 19. 7. 2024, č.j. 7 As 97/2023 – 100, v němž se zabýval rozhodnutím o umístění předmětné stavby a v bodech 13 až 15 konstatoval, že „...stěžovatel nicméně spojoval negativní vliv záměru primárně se zásahem do přírody, konkrétně zásahem do stanoviště zvláště chráněného druhu zdrojovky, které se nachází na jeho pozemku. Krajský soud proto zcela správně v souladu s výše uvedenou judikaturou konstatoval, že v tomto ohledu stěžovatel nehájl vlastní veřejná subjektivní práva, nýbrž veřejný zájem. Takové námitky stěžovateli s ohledem na jeho postavení v územním řízení nepřísluší. Státní správu na úseku ochrany přírody a krajiny podle § 75 odst. 3 ZOPK vykonávají orgány ochrany přírody. Právě tyto orgány byly tedy z pozice dotčených orgánů oprávněny posoudit, zdali může mít z pohledu

ZOPK konkrétní stavební záměr vliv na zájmy chráněné tímto zákonem. Ono specifické postavení dotčených orgánů je dáno tím, že jejich úkolem je poskytování odborné pomoci správnímu orgánu, který vede řízení, v otázkách, v nichž disponují dostatečnými znalostmi a kompetencemi. Tato odborná pomoc má formu vydávání vyjádření, stanovisek, závazných stanovisek atd., jimiž se dotčené orgány vyjadřují k odborným otázkám, které se týkají předmětu správního řízení.‘ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2010, č. j. 5 As 56/2009-63, č. 2167/2011 Sb. NSS). Stěžovatel má zajisté právo vylíčit dopad realizace stavebního záměru v širším kontextu, jako je například jeho vliv na životní prostředí. Je však nutné trvat na tom, aby s ohledem na své postavení v územním řízení spojil brozící zásah do životního prostředí s dopady do jeho vlastního subjektivního veřejného práva, tedy s újmou, která brozí v souvislosti s tvrzeným zničením jádrové populace daných rostlinných druhů právě jemu (např. ekologické či stabilizační narušení jeho pozemku apod.). To stěžovatel v řízení před správními orgány ani krajským soudem neučinil. Navíc negativní zásah spojoval s činností stavebníka, kterou prováděl před vydáním územního rozhodnutí, tedy nikoliv s takovou činností, k níž by byl oprávněn na jeho základě a v souladu s ním. Předmětem aktuálního řízení je ovšem právě zákonnost vydaného územního rozhodnutí, nikoliv jakékoliv činnosti stavebníka či naopak nečinnosti stavebního úřadu. Argumentace stěžovatele tak v tomto směru rovněž postrádá souvislost se zákonností územního rozhodnutí. Nutno dodat, že územní rozhodnutí stavebníkovi výslovně zakazuje jakékoliv zásahy do mokřadu na pozemku p. č. XB, kde roste populace zdrojovky hladkosemenné pravé, včetně jakéhokoliv narušení vodního režimu prameniště. Krajský soud proto nepochybil, pokud se pro absenci dotčení subjektivních veřejných práv stěžovatele věcně nezabýval namítanými škodlivými zásahy umísťovaného záměru do životního prostředí. Bylo by proto opravdu nadbytečné, aby za této situace prováděl důkazy svědeckými výpověďmi RNDr. M. a doc. Mgr. H., jejichž výslech měl dle stěžovatele osvětlit intenzitu zásahů stavebníka do životního prostředí, odborně informovat o aktuálním stavu dotčené lokality, o nesplnění podmínek pro umístění stavby a o následných zásazích do životního prostředí, které stavební úřad neřešil. Svědecké výpovědi svým účelem směřovaly právě k otázce škodlivosti záměru pro životní prostředí, kterou se krajský soud s ohledem na postavení stěžovatele nemohl zabývat.“

[25] Z těchto závěrů Nejvyššího správního soudu je na místě vycházet také v nyní posuzované věci, jelikož stěžovatel vznáší totožnou argumentaci ohledně zásahu umístěné, resp. povolované stavby do přírody (resp. tím spíše v nyní posuzované věci, v níž již správní orgány neposuzovaly umístění a účel stavby, nýbrž pouze způsob jejího provedení a následného užívání). V návaznosti na výše uvedené Nejvyšší správní soud nepřisvědčil stěžovateli, že v případě žalobních bodů č. 1 a 2, v nichž namítal zásahy stavebníků do životního prostředí a opomenutí důkazů (svědecké výpovědi doc. Mgr. M. H., PhD. a RNDr. M. M., Ph.D.) tak jsou splněny podmínky pro jeho věcnou legitimaci. Argumentaci, že došlo ke snížení hodnoty dotčeného majetku stěžovatele, což představuje porušení ústavně zaručeného práva vlastnit majetek upraveného v čl. 11 Listiny základních práva a svobod, stěžovatel v žalobě na rozdíl od kasační stížnosti neuplatnil, aniž by mu v tom cokoli bránilo, a Nejvyšší správní soud se jí proto pro nepřípustnost nemohl zabývat (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[26] Přesvědčení stěžovatele o přímém dotčení jeho věcných práv v důsledku jím spatřované újmy na jeho pozemcích a chráněných druzích nic nemění na absenci dotčení subjektivních veřejných práv stěžovatele ve vztahu k jím uplatněným námitkám dovozené

pokračování

již v rozsudku zdejšího soudu č. j. 7 As 97/2023–100. Obstojí proto také závěr krajského soudu o nadbytečnosti provádění výslechu uvedených osob za účelem osvětlení intenzity zásahů stavebníků do životního prostředí a odborného informování o aktuálním stavu předmětné lokality. Nejvyšší správní soud proto nesouhlasí se stěžovatelem, že vyslechnutí svědků by mohlo prokázat zásah do vlastnického práva stěžovatele, a tudíž i důvodnost jím uplatněných námitek.

[27] Také se stěžovatelem zmíněným sdělením ČIŽP ze dne 9. 9. 2022 se již Nejvyšší správní soud vypořádal v bodu 17 rozsudku č. j. 7 As 97/2023–100, v němž k němu uvedl, že pouze informuje o potencionální hrozbě a nijak z něj nevyplývá, že by ČIŽP zjistila porušení ZOPK stavebníky. Ani z tohoto sdělení tudíž nevyplývá zásah do vlastnického práva stěžovatele a krajský soud nepochybil, když z uvedeného závěru Nejvyššího správního soudu ve vztahu k tomuto sdělení vycházel. Zároveň nelze stěžovateli přisvědčit, že v bodu napadeného rozsudku krajský soud nereagoval na žalobní tvrzení stěžovatele, v němž odkazoval na toto sdělení ČIŽP.

[28] Rozhodnutí ČIŽP vydané dne 14. 3. 2023, č. j. ČIŽP/49/2023/2393, na které stěžovatel odkazuje v kasační stížnosti, stěžovatel v žalobě nezmínil a krajskému soudu proto nelze vytýkat, že se jím nezabýval. Toto rozhodnutí ČIŽP bylo navíc vydáno až po vydání rozhodnutí žalovaného, tudíž by jej ani krajský soud s ohledem na § 75 odst. 1 s. ř. s., dle kterého soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu, nemohl při posouzení věci zohlednit. Z něj, resp. z rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 14. 7. 2023, kterým bylo rozhodnutí ČIŽP změněno a které provedl krajský soud k důkazu, navíc nelze dovozovat zkrácení stěžovatele na jeho právech rozhodnutím žalovaného (jedná se o povinnost osob zúčastněných na řízení zdržet se realizace povolené stavby do doby, než získají výjimku z ochrany zvláště chráněných druhů živočichů, tedy splnění podmínky č. 13 stanovené stavebním povolením, tj. provést před zahájením stavby aktuální biologický průzkum a v případě zjištění zvláště chráněných druhů postupovat v souladu s § 56 ZOPK). Tyto okolnosti se ovšem práv stěžovatele přímo netýkají, a to ani v souvislosti s jím tvrzenou hrozbou poškození stanoviště chráněné zdrojovky, neboť rozhodnutí ČIŽP i MŽP se řeší zajištění ochrany zvláště chráněných druhů živočichů.

[29] Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že biologický průzkum byl realizován Mgr. Martinou Fialovou, Ph.D., v červenci 2020, tj. v průběhu územního řízení. Zabýval se jím již krajský soud v rozsudku ze dne 22. 11. 2022, č. j. 60 A 20/2021–81, a Nejvyšší správní soud k němu v rozsudku č. j. 7 As 97/2023–100 v souvislosti s poznámkou stěžovatele, že stavební úřad nijak neřešil možné zásahy do životního prostředí, vyslovil, že „si stavební úřad obstaral vyjádření Městského úřadu Šumperk, odboru životního prostředí, ze dne 21. 5. 2020 a ze dne 28. 1. 2021. Z nich vyplývá, že územní rozhodnutí bylo podmíněno podmínkou provedení biologického průzkumu před zahájením stavebních prací za účelem zjištění případného výskytu zvláště chráněných druhů. Průzkum byl realizován osobou autorizovanou ke zpracování biologických hodnocení, Mgr. Fialovou, která ve zprávě konstatovala, že v přímém střetu se záměrem nebyla zjištěna přítomnost zvláště chráněných druhů, stejně jako nebyl výskyt takových druhů zjištěn ve střetu s již provedenými terénními činnostmi. Z vyjádření ze dne 28. 1. 2021 dále vyplývá, že související podmínky byly toliko upozorněním v režimu ZOPK, dále že mokrýad leží mimo prostor umístění stavby, přičemž

nepoživá žádný stupeň ochrany, že ČIŽP při inspekčním šetření nezjistila porušení ZOPK a že je na příslušném povolujícím orgánu, jaké podmínky při umístění stavby stanoví pro ochranu okolní krajiny. V návaznosti na to stavební úřad stanovil v územním rozhodnutí podmínku, že nesmí dojít k jakémukoliv zásahu do mokřadu ani k narušení vodního režimu tohoto prameniště.“ V návaznosti na výše uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud nepochybil ani při vypořádání žalobního bodu, v němž stěžovatel upozornil na vady biologického průzkumu, když konstatoval, že žalovaný správně vyhodnotil tuto námitku stěžovatele jako spadající do řízení o umístění stavby, k níž se ve stavebním řízení podle § 114 odst. 2 stavebního zákona nepřihlíží. V posuzované věci tudíž již není možné se zabývat závěrem stěžovatele, že stavebníkem původně předložený biologický průzkum nesplňoval zákonné požadavky, které následně řešila ČIŽP. Ani z biologického průzkumu tedy nelze dovozovat dotčení věcných práv stěžovatele předmětnou stavbou. Navíc z již poukazované podmínky 13 stavebního povolení vyplývá povinnost stavebníků před zahájením stavby realizovat (nový) biologický průzkum lokality.

[30] Námitku stěžovatele, že krajský soud rezignoval na jiné odůvodnění, než na nedostatek aktivní legitimace stěžovatele k podání předmětných námitek, Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou, neboť krajský soud se s jednotlivými žalobními námitkami zabýval (jednalo se o stěžovatelem namítané zásahy stavebníků do přírody přípravnými pracemi, opomenuté důkazy, výsledky biologického průzkumu, odnětí pozemku ze ZPF, umístění příjezdové komunikace v rozporu s územním rozhodnutím a nepřerušeni stavebního řízení do skončení věci vedené u Okresního soudu v Šumperku pod sp. zn. 9 C 199/2021). Uvedl k nim relevantní argumentaci. Krajský soud tedy při posouzení věci nevycházel pouze z absence dotčení subjektivních veřejných práv stěžovatele. Důvodná není ani námitka stěžovatele, že krajským soudem zůstaly fakticky nevypořádány argumenty stěžovatele směřující k nesprávnosti vydaného stavebního povolení v situaci, kdy stavebník svou činností zasahuje do pozemků stěžovatele. K obecnému konstatování stěžovatele, že správní orgány se s jeho argumenty řádně nevypořádaly, povětšinou se jimi odmítly zabývat, postačuje uvést, že žalovaný se s námitkami stěžovatele vypořádal. Není tedy ani pravdou, že tento způsob vypořádání se s argumentací stěžovatele je přenesen i do rozhodnutí o žalobě. S důvody, které podle stěžovatele dokládají jeho aktivní legitimaci, se krajský soud vypořádal především v bodu 13 a 14 napadeného rozsudku, jak již bylo uvedeno výše, a neobstojí proto ani kasační námitka v níž stěžovatel tvrdí, že se jimi krajský soud nezabýval.

[31] K tvrzení stěžovatele, že stavebník vybudoval cestu na pozemku p. č. XE v k. ú. K. p. K. S. v rozporu s podmínkami stavebního povolení, Nejvyšší správní soud konstatuje, že tomu tak není, neboť stavební úřad se v podmínkách provedení stavby přístupem ke stavbě nezabýval a v odůvodnění poukázal na územní rozhodnutí, které určilo přístup ke stavbě přes pozemky parc. č. XC, XD a 1372/5 v k. ú. K. p. K. S.. Žalovaný námitku stěžovatele ohledně faktického umístění cesty neopomenul, neboť na str. 12 svého rozhodnutí konstatoval, že případné umístění cesty na pozemku p. č. XE v k. ú. K. p. K. S. ve vlastnictví stěžovatele nebyla významná pro posouzení možnosti provádění stavby ve stavebním řízení, a dodal, že pokud se stěžovatel domnívá, že tomu takto je, bude muset tento problém řešit prostřednictvím občanskoprávního soudu. Nejvyšší správní soud dále uvádí, že pokud stavebník řešil přístup a příjezd ke stavbě jiným způsobem, než jak to bylo stanoveno v územním rozhodnutí, nemá to za následek nezákonnost napadeného

pokračování

rozhodnutí. Správní orgány ve stavebním řízení vycházely z pravomocného územního rozhodnutí, které tuto otázku závazně vyřešilo (žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 3. 2021, č. j. KUOK 27847/2021, zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí ze dne 20. 10. 2020, č. j. MUHA 4190/2020, kterým Městský úřad Hanušovice rozhodl o umístění předmětné stavby). V územním řízení pak stěžovatel tuto otázku nenastolil (stěžovatel namítl, že příjezdová cesta ke stavbě určená územním rozhodnutím ve skutečnosti zasahuje do jeho pozemků poprvé při jednání krajského soudu o žalobě proti územnímu rozhodnutí dne 22. 11. 2022). Tvrzení stěžovatele, že stavebníkem vybudovaná komunikace se ve skutečnosti nachází na pozemku parc. č. XE v k. ú. K. p. K. S., proto v posuzované věci nevyvrací správnost a zákonnost rozhodnutí o povolení stavby ani nemá za následek jeho rozpor s obsahem správního spisu. Pokud stavebníci k přepravě materiálu ve skutečnosti užívali jiný pozemek, než který byl k tomu určen územním rozhodnutím, žalovaný správně odkázal stěžovatele na jiné prostředky nápravy, včetně občanskoprávního řízení (což ostatně stěžovatel využil, když podal u Okresního soudu v Šumperku příslušnou žalobu, kterou se tvrzenému neoprávněnému užívání svého pozemku stavebníky brání). Krajský soud se s argumentací stěžovatele na umístění příjezdové komunikace v rozporu s územním rozhodnutím vypořádal a z výše uvedeného je zřejmé, že nelze stěžovateli přisvědčit, že nevycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalovaného.

[32] V soudním řízení u Okresního soudu v Šumperku vedeném pod sp. zn. 9 C 199/2021 se žalobce domáhá zdržení stavebních, přípravných a jiných prací, které by svou činností zasahovaly do jeho specifikovaných pozemků, náhrady škody a uvedení pozemků do původního stavu. Nejvyšší správní soud má stejně jako krajský soud za to, že rozhodnutí vydaná ve stavebním řízení na těchto otázkách nezávisela, neboť v něm stavebníci o povolení stavebních prací na pozemcích stěžovatele nežádali. Výsledek tohoto soudního řízení se tak nemohl projevit ve stavebním řízení, a proto nebylo důvodem pro jeho přerušení. Co se týče řízení o určení hranic pozemků vedeného u Okresního soudu v Šumperku od 4. 4. 2023 pod sp. zn. 7 C 74/2023, i zde se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s posouzením krajského soudu, že toto řízení bylo zahájeno až po vydání rozhodnutí žalovaného, a tudíž nemohlo být důvodem pro přerušení stavebního řízení.

[33] Nejvyšší správní soud uzavírá, že podstatná část stěžovatelem v soudním řízení uplatněných námitek, kterými brojl proti napadeným rozhodnutím správních orgánů, přesahuje rámec otázek řešených v stavebním řízení, neboť o nich bylo rozhodnuto (případně měly být uplatněny a nebyly) v územním řízení o umístění předmětné stavby. Dalšími námitkami stěžovatel poukazuje na porušování podmínek stanovených v územním rozhodnutí (či stavebním povolení) stavebníky, avšak i to přesahuje rámec stavebního řízení. Zbylé námitky, k jejichž uplatnění byl stěžovatel oprávněn, byly shledány nedůvodnými.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[34] Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnými všechny stěžovatelem uplatněné námitky, kasační stížnost je proto nedůvodná. Nejvyšší správní soud tedy dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

[35] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšnému žalovanému pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti.

[36] Osoba zúčastněná na řízení má podle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu jen těch nákladů řízení, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. V tomto řízení však osobám zúčastněným na řízení žádná povinnost uložena nebyla, Nejvyšší správní soud neshledal ani jinou okolnost zvláštního zřetele hodnou, a proto osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. srpna 2025

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu